

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Tarım ve Orman Bakanı Sayın İbrahim YUMAKLI tarafından Anayasa'nın 98'inci ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak yanıtlanmasını saygılarımla arz ederim.

Serkan SARI

CHP Balıkesir Milletvekili

30 Temmuz 2024 tarihinde kabul edilen ve 2 Ağustos 2024 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 7527 sayılı Kanun'la, 5199 sayılı Hayvanları Koruma Kanunu'nda köklü değişiklikler yapılmıştır. Düzenleme ile **sahipsiz hayvanların yerel yönetimler tarafından toplanması, hayvan bakımevlerine götürülmesi ve sahiplendirilinceye kadar bakımevlerinde veya mevzuatta tanımlanan doğal yaşam alanlarında tutulması öngörülmüştür.**

Kanunun yürürlüğe girmesinden sonra geçen yaklaşık 2 yıllık dönemde;

- birçok il ve ilçede hayvanların yeterli kapasite, altyapı ve veteriner hizmeti oluşturulmadan toplandığı,
- bakımevlerinde aşırı yoğunluk meydana geldiği,
- hayvanların açlık, susuzluk, hastalık, şiddet ve bakımsızlık nedeniyle öldüğü veya öldürüldüğü yönünde çok sayıda görüntü, ihbar ve iddia kamuoyuna yansımıştır.

20015

İçişleri Bakanlığı tarafından açıklanan oranlara göre sahihsiz hayvanların toplanma oranı

- 1 Nisan 2026 tarihinde % 75,
- 21 Mayıs 2026 tarihinde % 81,
- 17 Haziran 2026 tarihinde % 83 olarak açıklanmıştır.
- 18 Temmuz 2026 tarihindeki açıklamada da Türkiye'deki sahihsiz hayvanların % 92,35'inin bakımevlerinde veya doğal yaşam alanlarında bulunduğu ifade edilmiştir.

Ancak açıklanan oranların hangi toplam hayvan sayısına, hangi sayım yöntemine ve hangi veri tabanına dayandığı kamuoyuna açıklanmamıştır.

TBMM'ye yansıyan Tarım ve Orman Bakanlığı verilerinde; **386 hayvan bakımevi ile 102 doğal yaşam alanının toplam kapasitesinin 413 bin olduğu, bu alanlarda 244 bin hayvan bulunduğu, aynı dönemde 452 bin 587 köpeğin toplandığı, 239 bin 466 köpeğin kısırlaştırıldığı ve 58 bin 802 köpeğin sahiplendirildiği ifade edilmiştir.**

Toplanan 452 bin 587 hayvandan, sahiplendirilen 58 bin 802 hayvan ile tesislerde bulunduğu bildirilen 244 bin hayvan çıkarıldığında 149 bin 785 hayvanlık bir fark ortaya çıkmaktadır. Bu verilerin aynı dönem ve aynı hayvan grubuna ait olup olmadığı; söz konusu farkın ölüm, öldürme, ötanazi, nakil, kaçma, mükerrer kayıt veya başka hangi işlemlerden kaynaklandığı açıklanmamıştır.

Hayvan Hakları İzleme Komitesi tarafından 2025 yılında yayımlanan raporda ise bilgi edinme başvurularına yanıt veren 1.111 belediyeden yalnızca 273'ünün hayvan bakımevi bulunduğu, belediyeler tarafından bildirilen toplam kapasitenin 89 bin 451 olduğu ve en az 26 bakımevinin ruhsatsız faaliyet gösterdiği belirtilmiştir.

Kanunun yaklaşık 2 yıllık uygulamasının gerçek bilançosunun ortaya çıkarılması; bakımevlerine alınan hayvanların yaşam, ölüm ve sahiplendirilme kayıtlarının açıklanması ve kamu görevlileri ya da belediye çalışanları tarafından gerçekleştirildiği iddia edilen öldürme vakalarının soruşturulması gerekmektedir.

Bu çerçevede:

1. Sahipsiz hayvanların % 92,35'inin bakımevleri veya doğal yaşam alanlarında bulunduğu yönündeki oran hangi toplam sahipsiz hayvan sayısı esas alınarak hesaplanmıştır?
2. % 92,35 oranının hesabında kullanılan pay ve payda kaçtır? Hesaplama formülü nedir?
3. Türkiye'deki toplam sahipsiz köpek ve kedi sayısına ilişkin Bakanlığınızın esas aldığı güncel sayı kaçtır? Bu sayı hangi tarihte, hangi kurum tarafından ve hangi bilimsel yöntemle belirlenmiştir?
4. Nisan 2026'da % 75, Mayıs 2026'da % 81, Haziran 2026'da % 83 ve Temmuz 2026'da % 92,35 olarak açıklanan oranların tamamı aynı hesaplama yöntemi ve aynı veri tabanı kullanılarak mı belirlenmiştir?
5. 2 Ağustos 2024 tarihinden bugüne kadar Türkiye genelinde kaç sahipsiz hayvan toplanmıştır? Bu sayının illere, ilçelere, belediyelere ve hayvan türlerine göre dağılımı nedir?
6. Toplanan hayvanların kaç köpek, kaç kedidir? Hayvanların yaş, cinsiyet ve sağlık durumuna ilişkin kayıt tutulmakta mıdır?
7. Türkiye genelindeki hayvan bakımevlerinde halen kaç hayvan bulunmaktadır? Doğal yaşam alanlarında bulunan hayvan sayısı kaçtır?
8. İçişleri Bakanlığı verilerine göre mevcut 386 hayvan bakımevi ile 102 doğal yaşam alanının isimleri, bulundukları belediyeler, ruhsat tarihleri, kapasiteleri ve güncel doluluk oranları nedir?
9. 2024 yılında yaklaşık 105 bin olarak açıklanan bakımevi kapasitesinin 2026 yılında 413 bine yükseldiği belirtilmektedir. Yaklaşık 308 bin hayvanlık kapasite artışı hangi tesislerin açılması veya genişletilmesiyle sağlanmıştır?
10. Bu kapasite artışının ne kadarı kapalı bakımevi alanlarından, ne kadarı açık veya çevrilmiş doğal yaşam alanlarından oluşmaktadır?
11. Hayvan Hakları İzleme Komitesi tarafından açıklanan 89 bin 451 kişilik kapasiteyle Bakanlık tarafından açıklanan 413 bin kişilik kapasite arasındaki farkın nedeni nedir?
12. 2 Ağustos 2024 tarihinden bugüne kadar belediyeler ve il özel idareleri tarafından toplandıktan sonra ölen toplam hayvan sayısı kaçtır?
13. Toplandıktan sonra ölen hayvanların sayısı; hastalık, bulaşıcı hastalık, yaralanma, açlık, susuzluk, ameliyat komplikasyonu, hayvanlar arası saldırı, nakil sırasında ölüm ve nedeni belirlenemeyen ölüm başlıkları altında kaçtır?
14. Aynı dönemde 5199 ve 5996 sayılı kanunlarda yer alan hükümler gerekçe gösterilerek kaç hayvana ötanazi uygulanmıştır?

15. Ötanazi uygulanan hayvanların illere tesislere ve gerekçelerine göre dağılımı nedir? Her işlem için veteriner hekim raporu düzenlenmiş midir?
16. Veteriner hekim kararı veya mevzuatta belirtilen şartlar bulunmaksızın öldürüldüğü tespit edilen hayvan sayısı kaçtır?
17. Toplanan 452 bin 587 hayvan, sahiplendirilen 58 bin 802 hayvan ve bakımevlerinde bulunduğu açıklanan 244 bin hayvan arasındaki 149 bin 785 hayvanlık farkın açıklaması nedir?
18. Söz konusu 149 bin 785 hayvanın kaç ölmüş, kaç öldürülmüş, kaç başka bir tesise nakledilmiş, kaç kaybolmuş, kaç kaçmış, kaç mükerrer kaydedilmiş ve kaç başka bir işlem kapsamında değerlendirilmiştir?
19. Açıklanan 452 bin 587 toplama, 58 bin 802 sahiplendirme ve 244 bin barındırılan hayvan verileri aynı tarih aralığını ve aynı hayvan grubunu mu kapsamaktadır?
20. Toplandıktan sonra akıbeti bilinmeyen veya kayıtlarına ulaşamayan hayvan sayısı kaçtır?
21. Hayvan bakımevlerinde ölen veya öldürülen hayvanların kimlik, ölüm nedeni, ölüm tarihi ve gömüldükleri ya da yakıldıkları yere ilişkin kayıt tutulmakta mıdır?
22. Türkiye genelindeki hayvan bakımevlerinde kaç veteriner hekim, veteriner sağlık teknikeri, hayvan bakıcısı ve yardımcı personel görev yapmaktadır?
23. Bir veteriner hekime ve bir hayvan bakıcısına ortalama kaç hayvan düşmektedir?
24. 2 Ağustos 2024 tarihinden bugüne kadar bakımevlerinde kaç bulaşıcı hastalık vakası ve salgını tespit edilmiştir? Bu hastalıklar nedeniyle kaç hayvan ölmüştür?
25. Belediyelerin sahipsiz hayvan hizmetleri için bütçelerinden ayırmak zorunda oldukları pay için Bakanlığınız ya da Hazine bütçesinden ne kadar ödeme yapılmıştır?
26. Kanunun yürürlüğe girmesinden bugüne kadar kaç hayvan kısırlaştırılmış, aşılanmış, tedavi edilmiş ve sahiplendirilmiştir?
27. İl Hayvanları Koruma Kurulları tarafından hazırlanan uygulama ve denetim raporları Bakanlığınıza gönderilmekte midir? Bu raporlar kamuoyuna açıklanacak mıdır?
28. Bakanlığınız, hayvanların toplanma, barındırılma, sahiplendirilme ve ölüm sayılarını düzenli olarak yayımlayan kamuya açık bir veri tabanı oluşturacak mıdır?
29. Mevcut tesis kapasitesi ve personel sayısı yeterli değilken bütün sahipsiz hayvanların 2026 yılı sonuna kadar toplanması hedefi hangi bilimsel ve teknik çalışmaya dayanmaktadır?
30. Kapasite aşımı nedeniyle hayvanların toplu olarak ölmesi, öldürülmesi, hastalanması veya birbirlerine zarar vermesi riskine karşı hangi önlemler alınmıştır?

31. Hayvan hakları örgütlerinin, baroların, veteriner hekim odalarının ve bağımsız uzmanların bakımevleri ile doğal yaşam alanlarında habersiz denetim yapmasına izin verilecek midir?
32. Yaklaşık iki yıllık uygulamanın sonunda; toplanan, sahiplendirilen, bakımevinde bulunan, ölen, ötanazi uygulanan, kaybolan ve akıbeti açıklanamayan hayvan sayılarını içeren kapsamlı bir uygulama raporu kamuoyuyla paylaşılacak mıdır?
33. Hayvanların yaşam hakkının korunması ve kamuoyuna yansıyan hayvan katliamı iddialarının önlenmesi amacıyla Bakanlığınız tarafından yeni bir genelge, denetim mekanizması veya mevzuat değişikliği hazırlanmakta mıdır?
34. Mikroçip uygulamasının başladığı tarihten önergemin yanıtlandığı tarihe kadar PETVET sistemine kaydedilen toplam hayvan sayısı kaçtır? Bu hayvanların kaç kedi, kaç köpek, kaç gelinciktir?
35. 2021, 2022, 2023, 2024, 2025 ve 2026 yıllarında ayrı ayrı kaç hayvana mikroçip uygulanmış ve PETVET kaydı oluşturulmuştur? Bu sayıların hayvan türlerine göre dağılımı nedir?
36. PETVET sistemine kayıtlı hayvanların 81 ile göre dağılımı nedir? İller bazında kedi, köpek ve gelincik sayıları ayrı ayrı kaçtır?
37. Balıkesir genelinde PETVET sistemine kayıtlı toplam kaç hayvan bulunmaktadır? Bu hayvanların türlerine ve Balıkesir'in ilçelerine göre dağılımı nedir?
38. Türkiye'de sahipli olduğu tahmin edilen toplam kedi, köpek ve gelincik sayısı kaçtır? Bu tahmine göre sahipli hayvanların yüzde kaç mikroçip uygulanarak kayıt altına alınmıştır?
39. Uygulamanın başladığı tarihten bugüne kadar mikroçip taktırma ve PETVET sistemine kayıt yaptıрма yükümlülüğünü yerine getirmediği gerekçesiyle kaç hayvan sahibine idari para cezası uygulanmıştır? Uygulanan cezaların yıllara ve illere göre dağılımı ile toplam tutarı nedir?
40. 1 Ocak 2026 tarihinden itibaren altı aylıktan büyük olduğu tespit edilen kaç kedi ve köpek, idari para cezası uygulandıktan sonra kayıt altına alınmıştır?
41. Mikroçip uygulaması sayesinde kayıp olduğu bildirildikten sonra bulunan ve sahibine teslim edilen hayvan sayısı kaçtır? Bu sayıların yıllara ve hayvan türlerine göre dağılımı nedir?
42. PETVET sisteminde bugüne kadar kaç hayvan için kayıp, ölüm, sahip değişikliği veya sahip tarafından terk edilme bildirimi yapılmıştır? Bu bildirimlerin yıllara ve türlere göre dağılımı nedir?

43. PETVET sisteminde ölmüş olmasına rağmen kaydı aktif görünen, mükerrer kaydedilen, hatalı mikroçip numarası bulunan veya sahiplik bilgileri güncellenmeyen hayvan sayısına ilişkin bir çalışma yapılmış mıdır?
44. Uygulamanın başladığı tarihten bugüne kadar okunamayan, arızalı olduğu belirlenen, yer değiştiren veya değiştirilmesi gereken mikroçip sayısı kaçtır? Bu durumlarda hayvan sahiplerinden yeniden ücret alınmakta mıdır?
45. Mikroçip ve hayvan pasaportu temininde yaşanan yetersizlikler nedeniyle zamanında kayıt yaptıramayan hayvan sahibi sayısı kaçtır? Bu kapsamda Bakanlığınıza sunulan beyanname sayısı ve sonuçlandırılan başvuru sayısı nedir?
46. PETVET verilerinin kamuoyuna açık, güncel ve denetlenebilir şekilde; yıl, il, ilçe ve hayvan türü bazında düzenli olarak yayımlanmasına yönelik bir çalışmanız bulunmakta mıdır?